

*Această carte le este dedicată lui Leah,
Daniellei, lui Megan, Molly, Pamelei și Tamei
și imaginației, speranței și tenacității tuturor tinerelor*

ăpciune

A douăsprezecea zi a lui răpciune

Mi s-a poruncit să scriu o cronică zilelor mele. Sunt pișcată de purici, iar familia mea e o pacoste. Asta e tot ce am de spus.

A treisprezecea zi a lui răpciune

Azi tata suferă din pricina mahmurelii, căci m-a pocnit de două ori înainte de cină în loc de-o singură dată. Sper ca ficatul lui supărat să crape.

A paisprezecea zi a lui răpciune

Iar am încurcat firul. *Corpus bones*¹, ce caznă e tor-sul!

A cincisprezecea zi a lui răpciune

Astăzi a strălucit soarele, iar sătenii au semănat lucernă, au cules mere și-au scos pește din pârau. Eu, încuiată în casă, am petrecut două ceasuri brodând o maramă pentru biserică și alte trei descosând-o după ce a văzut-o mama. Tare mi-aș dori să fiu și eu țărancă.

¹ O exclamație în limba latină care înseamnă „Oasele corpului“, referindu-se la trupul lui Cristos. Aici mai degrabă cu sensul de „la naiba“.

A șaisprezecea zi a lui răpciune

Firul de tors. Încurcat.

A șaptesprezecea zi a lui răpciune

Descurcat.

A optsprezecea zi a lui răpciune

Dacă fratele meu Edward crede că această cronică a zilelor mele mă va îndemna să fiu mai puțin copilăroasă și mai înclinată către studiu, atunci poate că ar trebui s-o scrie chiar *el*. Eu nu mai vreau să scriu. Și nu mai vreau să torc. Și nici să mănânc. Mai puțin copilăroasă, într-adevăr.

A nouăsprezecea zi a lui răpciune

Am fost izbăvită! Am făcut o învoială cu mama. Dacă scriu această cronică pentru Edward, pot să dau uitării torsul. Mama nu privește cu ochi buni scrisul, însă ține foarte mult să-i facă pe plac lui Edward, mai ales de când a plecat să se călugărească, iar eu m-aș învoi și la mai rău dacă aș scăpa de plictiseala nătângă a torsului. Așadar, voi scrie.

Ceea ce urmează va fi cartea mea – cartea lui Catherine, zisă și Pasăre Mică sau Vrăbiuța, fică a lui Rollo și a doamnei sale, Aislinn, soră a lui Thomas, Edward și a monstrului de Robert, de loc din satul Stonebridge, în comitatul Lincoln, în țara numită Anglia, aflată în mâinile Domnului. Începută în a nouăsprezecea zi a lui răpciune, în anul Domnului 1290, în al paisprezecelea an de viață. Pergamentul este al părintelui meu, rămas de la socotelile gospodăriei, precum este și cerneala. Scrisul l-am deprins de la fratele meu Edward, însă vorbele sunt ale mele.

Astăzi am cules de pe mine douăzeci și nouă de purici.

A douăzecea zi a lui răpciune

Azi am fugărit un șobolan cu mătura și mătura a luat foc, am stricat broderia la care lucram, am aruncat-o în privată, am mâncat prea mult la prânz, m-am pitit în hambar și-am stat bosumflată, l-am necăjit pe cel mai mic dintre băieții de la cuhnii pân-a izbucnit în plâns, am întors saltelele, am scos așternuturile să se aerisească, m-am ascuns de Morwenna și de veșnicele ei treburi de făcut prin casă, am mâncat cina, am adus înăuntru așternuturile uitate și, de aceea, umezite de rouă, am suferit muștrările și palmele Morwennei, l-am ciupit pe Perkin și m-am dus la culcare. Și, după ce scris-am toate astea, Edward, nu mă simt deloc mai puțin copilăroasă ori mai învățată decât eram înainte.

A douăzeci și una zi a lui răpciune

Ceva se petrece. Simt cum ochii tatei sunt pretutindeni asupra mea, de parcă aș fi un nou cal de război sau vreun taur adus pentru prăsilă. Mă mir că n-a cerut încă să-mi cerceteze copitele.

Și-mi tot pune întrebări. El, fiara care nu vorbește cu mine decât cu dosul palmei peste obraz sau peste dos.

În dimineața asta:

— Câți ani ai, fiica mea?

Pe la prânz:

— Ai toți dinții în gură? Răsuflarea ți-e dulce, sau puturoasă? Mănânci bine? Ce culoare are părul tău când e curat?

Înainte de cină:

— Cum stai cu brodatul, cu măruntaiele și cu conversațiunea?

Ce se pune oare la cale?

Uneori mi-e dor de frații mei, chiar și de monstrul de Robert. Cu Robert și Thomas plecați să-l slujească pe rege, iar Edward la abația lui, părintele nostru are mai puțini

oameni prin preajmă pe care să-i necăjească, așa că se ia îndeosebi de mine.

A douăzeci și doua zi a lui răpciune

Astăzi sunt iarăși prizoniera acului. Stau împreună cu mama și slujnicele ei, în camera cea mare de la etaj, și tivim așternuturi. Încăperea e plăcută, aerisită și scaldată de razele soarelui. Într-o parte se află patul cel mare al părinților mei, iar în cealaltă, o fereastră care dă spre lumea unde-aș putea fi și eu acum, dacă n-aș fi silită să cos. Văd până dincolo de curte, peste grajduri, privată și hambarul vitelor, până la râu și la căsuța paznicului, spre câmpurile și satul din depărtare. Casele se înșiră de-a lungul drumului prăfuit care duce spre biserică. Căinii, găștele și copiii se hârjonesc în vreme ce sătenii ară. Ce n-aș da să mă hârjonesc cu ei! Sau chiar să ar și eu.

Aici, în temnița mea, mama coase și bârfește cu femeile, de parcă nici nu i-ar păsa că-i înlănțuită de ac și de fuior. Doica mea, Morwenna, acum c-am crescut și nu mai am nevoie de dădacă, mă chinuiește cu bombănelile ei despre lungimea împunsăturilor, culoarea mătășii și urmele de degete pe care le las pe marama de altar la care cos tivul.

Dacă tot trebuia să mă nasc într-o familie de neam, nu putea fi o familie *avută*, ca să lucreze alții în locul meu, iar eu să stau întinsă pe așternuturi de mătase, ascultând cântecele unui menestrel frumos, în vreme ce slujnicele cos tivuri? Dar nu. Sunt fiica unui cavaler de țară cu doar zece servitori și șaptezeci de țărani, fără menestrel, dar cu pogoane de țesături netivite. Mi se strâng măruntaiele. Nu știu cum e cerul astăzi, nici dacă s-au copt murele. O fi fătat oare capra cea mai de seamă a lui Perkin? L-o fi învins oare Wat Potcovarul pe Sym la lupte? Nu știu. Sunt prizonieră, condamnată să tivesc.

Morwenna spune că trebuie să-mi văd de marama de altar. *Corpus bones!*

A douăzeci și treia zi a lui răpciune

Azi a fost spânzurat un om la Riverford. Eu sunt iarăși pedepsită pentru nerușinare, așa că nu mi s-a îngăduit să merg. Am aproape paisprezece ani și încă n-am văzut o spânzurare. Viața mea e searbădă.

A douăzeci și patra zi a lui răpciune

Astrele și familia mea uneltesc să-mi facă viața amară și tristă. Mama caută să mă prefacă într-o domniță desăvârșită – prostituă, supusă și pricepută în toate cele –, așa că trebuie să mă școlesc și să-mi țin limba ferecată. Fratele meu Edward crede că până și fetele au trebuință să știe carte, așa că m-a învățat să citesc cărțile sfinte și să scriu, deși mie mi-ar plăcea să mă urc într-un măr și să mă pierd în gânduri. Acum, tatăl meu, broscoiul, uneltește să mă vândă ca pe-o bucată de brânză unui netot care umblă să se însoare.

Oare ce-l îndeamnă pe-acest neisprăvit de pețitor să fie așa nerăbdător să mă ia? Nu-s vreo frumusețe, cu pielea arsă de soare, ochii cenușii și miopi și cu încăpățânarea mea bine cunoscută. Familia mea nu are decât două conace mici. Avem brânză și mere din belșug, dar nu argint sau giuvaiere sau pământuri nesfârșite, care să îmbie pețitorii.

Corpus bones! Peste două zile vine să cineze la noi. O să mă uit cruciș și-o să bălesc peste bucatele din farfurie.

A douăzeci și șasea zi a lui răpciune

Jupânul Netot vine azi la noi, în ciuda împotrivilor mamei. Deși e măritată cu un cavaler neînsemnat, spune că strămoșii ei au fost regi ai britanilor din vremurile de demult. Iar pețitorul meu nu-i decât un negustor de

lână din Great Yarmouth, care visează să ajungă primar și care crede că o nevastă cu rubedenii nobile, chiar și unele îndepărtate, îi poate aduce numai câștiguri.

— Sfinte Iuda, doamnă, crezi că ne putem hrăni cu strămoșii dumitale de os domnesc? Or că putem semăna câmpul cu numele familiei? Omul pute a bani de la o poștă. Dacă o vrea și plătește gras onoarea asta, fiica domniei tale îi va fi soață! i-a urlat tata.

Când vine vorba de bani, tata își găsește cuvintele cu mare ușurință.

În aceeași zi, la ceasul rugăciunilor de seară:

Peșitorul a venit și-a plecat. Ziua a fost înnorată și umedă, așa că m-am ascuns în privată ca să-i pândesc sosirea. M-am gândit că-i mai înțelept să-mi cunosc dușmanul.

Jupânul Netot e de vârstă mijlocie și palid la chip, cum se poartă acum. E lung ca o prăjină și uscat ca un țâr, cu ochi ca niște agrișe și-o bărbie ca o toporișcă. Din țeastă, din urechi și din nas îi răsar smocuri de păr roșcat, urâtenia lui fiind înveșmântată în straie bogate din mătase, tivite cu blană de hermină, care cad peste cizme înalte, din piele roșie. Parcă ar fi cocoșul bunicii lui Perkin când i-am pus pe cap acoperământul de catifea al mamei, cu vâl cu tot.

Agățat de brațul lui Rhys, băiatul de la grajduri, fiindcă pe jos aluneca din pricina ploii, a balegii de cal și-a găinațului, omul ne-a salutat în gura mare:

— Bună seaba, domnul beu și dumitale, doamnă Aislibb. Sunt oborat să bă bizitez în mobestul conac și s-o salub be domniboară.

Mai întâi mi-am zis că vorbește vreun grai necunoscut sau încifrat, să nu priceapă nimeni ce vrea să spună, dar se pare că doar avea nasul înfundat.

Și înfundat a rămas cât a stat la noi, cât a răsuflat, a mestecat și a pălăvrăgit cu gura deschisă. *Corpus bones!* Îmi întorcea mațele pe dos, așa că m-am hotărât pe loc să scap de el.

Mi-am frecat nasul până s-a înroșit, mi-am înnegrit dinții din față cu cenușă și mi-am pus în păr oasele de șoarece pe care le-am găsit sub preșurile de răchită din casă. Cât a durat masa, vreme în care el a vorbit despre hambarele lui pline ochi cu lână unsuroasă și despre plăcerile iarmarocului anual de heringi de la Yarmouth, i-am zâmbit cu dinții lipsă și mi-am mișcat urechile.

Palma tatei încă-mi mai răsună în urechi, însă jupânul Netot a plecat fără logodnă.

A douăzeci și șaptea zi a lui răpciune

Prizonieratul de azi, din camera cea mare de la etaj, n-a fost chiar așa de rău, fiindcă am auzit niște bârfe binevenite. Unchiul George se întoarce acasă, după aproape douăzeci de ani petrecuți în cruciade împreună cu prințul Edward¹. Edward se întorsese acasă pentru a fi încoronat rege, dar George rămăsese acolo, găsindu-și alți stăpâni pe care să-i slujească. Mama spune despre el că e un om curajos și de onoare. Tata spune că are călți în loc de creier. Morwenna, care i-a fost și mamei doică, doar oftează și-mi face cu ochiul.

Cum a trecut deja prin multe aventuri la viața lui, sper ca unchiul George să mă ajute să scap de cusut tivuri, de peticit și de vânat soți. Mi-ar plăcea să merg în cruciade, să scot sabia împotriva păgânilor și să dorm sub cerul înstelat, la celălalt capăt al lumii.

¹ Este vorba despre viitorul rege Eduard I (1272–1307), care a rămas în istorie atât pentru calitățile sale de excelent administrator, cât și pentru războaiele duse împotriva scoțienilor.

Le-am povestit toate astea păsărilor din coliviile din odaia mea, iar ele m-au ascultat cu mare politețe. La început, am ținut păsări ca să le aud ciripitul. Acum însă mai mult ele mă ascultă pe mine.

A douăzeci și opta zi a lui răpciune, *ajunul praznicului Arhanghelului Mihail*

Perkin zice că în satul Woodford, aproape de Lincoln, un bărbat are o căpățână de varză care seamănă cu Sfântul Apostol Petru. Se strânge acolo lumea din întreg comitatul să se roage și să se minuneze. Mama, firește, nu-mi dă voie să merg și eu. Mă gândeam să mă rog la Sfântul Petru să-mi întărească vederea, căci știu că nu șade frumos să te chiorăști. Și să-i șteargă tatei din minte orice gând legat de măritișul meu.

A douăzeci și noua zi a lui răpciune, *Michaelmas, praznicul Arhanghelului Mihail*

Azi-noapte sătenii au aprins focurile de Michaelmas, dând foc la două case și-o căpiță de fân. Cob Fierarul și Beryl, fiica lui John Pădurarul, erau în căpiță. Sunt cam pârlitiți și spăsiți, dar teferi. Și logodiți, după isprava de aseară.

Azi e zi de strâns birul. Lacomul meu părinte e în al nouălea cer văzând mulțimea de găște, bănuți de argint și căruțe de bălegar pe care le aduc plocon arendașii. Gâlgâie bere și se plesnește peste burdihan, râzând bucuros în vreme ce-și strânge bunurile. Îmi place să stau lângă masa unde William Vechilul ține catastiful și să-i ascult pe săteni cum se plâng de tata în vreme ce plătesc birul. Așa am învățat cele mai bune ocări și blesteme pe care le știu.

Henry Newhouse plătește întotdeauna primul, fiindcă, la treizeci de pogoane, moșia pe care o are în arendă este cea mai mare. Apoi vin Thomas Brutarul, John Swann de

la berărie, Cob Fierarul, Walter Mustard și restul de optsprezece țărani arendași până la Thomas Cotter și văduva Joan Proud, care nu au pământ, dar plătesc chiria caselor dărăpănate în napi, ceapă și untură de găscă.

Perkin, băiatul care paște caprele, nu are nici el pământ, dar ne dă o capră în fiecare an drept chirie pentru casa în care locuiește bunică-sa. Cu săptămâni bune înainte de Michaelmas, Perkin zice peste tot în sat că „O să-i dau orice capră, numai pe-aia neagră nu“ sau „nu pe-aia cenușie“.

William Vechilul aude, firește, și-i spune tatei, iar în ziua în care se plătesc birurile tata stăruiește c-o vrea pe cea neagră sau pe aia cenușie de care Perkin nu vrea să se despartă. Tata nu-și mai încapă în piele de fericire și crede că i-a luat lui Perkin ce are mai de preț, însă acesta îmi face mereu cu ochiul înainte să plece. Și, în fiecare an, capra cerută de părintele meu este cea mai slabă, cea mai afurisită sau aia care mănâncă rufele puse la uscat sau preșurile de răchită de pe jos. Perkin e cel mai deștept om pe care-l cunosc.

A treizecea zi a lui răpciune

Morwenna mi-a zis că după ce termin cu scrisul trebuie să ajut la fierberea săpunului. Mizeria aia clocotitoare pute mai rău decât privata în căldura verii. De aceea, planul meu este să scriu pagini întregi.

Întâi de toate, voi povesti mai multe despre Perkin. Cu toate că nu-i decât păstorul de capre, Perkin mi-e bun prieten și-un frate de suflet. E foarte slab și arătos, are păr bălai și ochi albaștri, întocmai ca regele, dar e mult mai murdar decât suveranul nostru, deși nu la fel de murdar ca restul sătenilor. Suferă de vânturi în măruntaie, așa că-i pregătesc mereu o fiertură din semințe de chimion și

anason, care să-i dezlege ficatul și să-i risipească vânturile. De cele mai multe ori nu-l ajută cu nimic.

Are un picior mult mai scurt decât celălalt, așa că atunci când pășește pare să danseze un dans lălâu, cu capul bălângănindu-se și brațele fluturând ca să-și păstreze cumpăna. Odată, mi-am legat o găleată de-un picior, ca să merg și eu ca Perkin și să dansăm împreună, dar curând mi-au obosit și brațele, și picioarele. Pasămite și Perkin e obosit tot timpul, însă asta nu-l face ursuz.

Locuiește cu caprele sau cu bunica lui, după cum e anotimpul, iar, când nu mă necăjește, se poartă cu mine frumos și cu înțelepciune. Perkin e cel care m-a învățat numele păsărilor, să cunosc vremea după cum arată cerul, să scuip printre dinții din față, să trișez la dame și să nu fiu dibuită, adică toate lucrurile de seamă pe care le știu, naiba să le ia de cusut și tors.

Mi se spune adesea să nu-mi mai petrec timpul cu păstorul de capre. Drept urmare, îl caut ori de câte ori am prilejul. Odată am dat peste el pe câmp. Mesteca un fir de iarbă și tot repeta niște vorbe.

— Ce vrajă faci acolo, băiatule-vrăjitor? l-am întrebat.

— Nicio vrajă, mi-a răspuns el. Doar cuvintele din normandă și latină care înseamnă măr. Le-am auzit de curând și le repet, ca să nu ne uit.

Lui Perkin îi plac lucrurile astea. I-ar plăcea să știe carte. Când aude cuvinte noi, le folosește pe toate de-a valma: „Acest măr/*pomme/malus* nu este copt“ sau „Uneori caprele/*chevres/capri* sunt mai istețe decât oamenii“. Unora le vine greu să-l înțeleagă pe Perkin, dar eu știu întotdeauna ce-i în sufletul lui.

Mi-a obosit mâna și-am isprăvit cerneala, iar Morwenna îmi aruncă priviri întunecate. Mi-e teamă că nu voi scăpa de făcut săpun. Sunt oare blestemată să-mi petrec

zilele mestecând în cazane uriașe pline cu untură de gâscă atunci când nu scriu pentru Edward?

Mă întreb de ce ți se curăță obrații și mâinile dacă le freci cu un săpun negru, aspru, care miroase ca iadul însuși. De ce nu se fac negre și aspre? Nu mai am nimic de zis.

